

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. An ens spirituale essentialiter inuisibile sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

compositum, imò hoc posterius magis proprium ei esse videtur, quàm illud prius: cum plures explicent corpus quatenus tale per integram compositionem: nemo vero, quem viderim, per essentialem compositionem illud explanat corpus compositionem integram sibi magis propriam, cum ente tamen spiritali communem habere potest, ut tract. precedenti exposuimus: ergo à fortiori compositionem essentialem ex actu & potentia cum ente spiritali communicare poterit, quidquid sit, an eiusmodi ens purè spirituale sit, an aliquid corporeæ concrecionis habeat. Præterea potest dari corpus completum essentialiter simplex, ac materiæ, & formæ expers, ut à nobis latè ostensum est in Physica, cum de continuo ageremus, & in concessio habetur à multis, qui nobis refragantur: igitur è contrario spiritus completus essentialiter compositus, & materiæ incorporeæ, ac formæ princeps non repugnat: neque enim est magis de ratione spiritus simplicitas essentialis, quàm de ratione corporis compositio essentialis: unde sicut corpus compositionem essentialem exuere potest: ita similiter spiritus eam inducere, & contrariam ei simplicitatem à se repellere poterit.

8 Verum huic postremæ assertioni nostræ præter alios refragantur Hurtado de anima disp. 2. sect. 2. & P. Suarez disp. 13. metaph. sect. 19. num. 16. ubi tamen ingenuè fatetur, neminem ex præcis scholasticis expressè secum consentire, aut nobis dissentire. Arguunt igitur primò: compositio illa entis spiritalis ex materiæ, & forma esset connaturalis, & simul non esset connaturalis: quæ repugnantia sunt: esset quidem connaturalis, quia materiæ & forma eius essent naturaliter possibiles in alio saltem rerum ordine: ergo compositio ex utraque vtriusque naturæ consentanea esset. Deinde talis compositio connaturalis non foret: siquidem natura nihil intendit nisi propter aliquem finem: ea autem compositio ad nullum finem utilis esset: nam substantia illa absque compositione intelligere, & velle, vbiari, & durare, aliasque quasvis operationes multo melius exercere posset. Cæterum hoc argumentum non virget: compositio enim illa ex actu, & potentia incorporeis utilis esse posset ad hoc, ut forma illa spiritalis dependenter à subiecto suo spiritali operationes spirituales exerceret, & aut velleret, aut intelligeret: haud aliter ac anima nostra dependenter à corpore sensiones materiales efficit.

9 Arguunt secundò ex B. Thoma 1. part. quart. 50. si daretur ens spirituale completum ex potentia, & actu, siue materiæ, & forma coalescens: eiusmodi forma esset, & non esset i. dependens à materiæ, quam informat. Dependencia suaderetur: quia forma illa spiritalis haud aliter se haberet ad subiectum spirituale, ac formæ materiales se se modo habent ad subiectum materiale. Independentia vero suaderetur: quia eiusmodi forma haberet operationem intellectuales: operatio autem intellectualis est omnino independentem à quavis materiæ: ergo haberet operationem independentem ab omni materiæ: cum igitur esse sit propter operari, & alterum cum altero proportionem habeat; sanè ipsamet forma in suo esse ab omni materiæ independentem erit: quod autem operatio intellectualis sit independentem ab omni materiæ, inde constat, quia eius obiectum in esse obiecti ab omni materiæ abstrahit, arque independentem est, nimirum cum in ens ut sic latissimè sumptum fertur: ergo & ipsa operatio intellectualis in esse rei erit independentem ab omni materiæ cognitio enim, & obiectum proportionem necessario servant. Hoc etiam argumentum parum cōcludit: nam, quavis obiectum operationis,

siue cognitionis in esse obiecti; aut, quod plus est, in esse etiam rei ab omni materiæ independentem sit, haudquaquam sequitur, cognitionem ipsam, aut formam cognoscitivā ea affectam, in esse rei ab omni materiæ independentem esse: tum quia cognitio creata terminata ad Deum prout est ens increatum, respicit obiectum independentem tam in esse rei, quàm in esse obiecti à causa efficienti, & tamen ipsa cognitio non habet talem independentiam ab omni causa efficienti: cur ergo cognitio, & obiectum quoad independentiam à materiæ, siue causa materiali proportionem servare debeant? Tum etiam quia cognitio Dei ad rem corpoream in particulari terminata est independentem in esse rei ab omni materiæ, quin tamen eius obiectum talem independentiam in esse obiecti, aut etiam in esse rei sortitur: ergo è contrario, &c.

CAPUT II.

An ens spirituale essentialiter inuisibile sit?

10 **A** Ssero primò: ens omnino spirituale est ita inuisibile, ut sensibus corporeis internis, aut externis naturaliter percipi nequeat. Hec assertio probatur: quia corpus in communi Physice sumptum est naturaliter sensibile, ut experimento corporum omnium constat: ergo è contrario spiritus proprietatis erit insensibilis: id quod etiam constat, non experimento spirituum omnium, sed potius ex eo, quod omnes nobis in experti sint. Rursus ita de ente spiritali sentiunt Augustinus lib. 1. de quant. ibi. *In ipsis sensibus quibus nisi corporea sentire datum non est, nihil, ad rem, id est, ad vim sentiendi valet corporis magnitudo, & lib. de Magist. ibi: Namque omnia, quæ per spiritum aut sensu corporis, aut mente percipimus: illa sensibilia, hæc intelligibilia; siue, ut more Auctorum nostrorum loquar, illa carnalia, hæc spiritualia nominamus.* Gregor. Nyssenus orat. catechetica: *nam, quæ intelligentia percipitur natura est res quadam incorporea, & intaetilis, & informis; sensibilis autem ex ipso nomine est intra mentis comprehensionem, qua fit per sensibilia.* Beda tom. 2. lib. 1. de elementis Philosophiarum: *sunt, & esse non videntur incorporea, sensus enim extra subiectam materiam nihil potest: sunt, & esse videntur corporalia, seu diuturnum seu caducum habeant corpus: corpora namque subsistent sensui.* Athanasius ad Liberium Papam ibi: *unus Deus immortalis, inuisibilis, & intaetilis, eo quod Deus sit spiritus.*

11 Dices tamen: carentiæ sunt incorporeæ, & immateriales: quæ enim entitatis expertes sunt, quo pacto corpus participare possunt: ac sensibus non solum internis, sed etiam externis percipi possunt: ergo etiā res spirituales quantumvis incorporeæ sunt, sensibiles tamen erunt. Maior suaderetur à posteriori: quia umbra milui pullos gallinæos terret, atque in fugam convertit: igitur umbra, quæ carentia lucis est, videtur, exteriusque & interius sentitur. Quod autem aliqui respondent pullos gallinarum terri, non quod umbram milui exterius, aut interius videant; sed quod ipsum miluum sensu communi videant: excitata specie illius per umbram non conspectam, ac lucem umbræ circumfusam, & conspectam: sicut etiam rei absentes, & exterius non visæ species sepe excitatur: hoc, inquam, ex eo falsum esse constat: quia milui nunquam visi umbra pulli terrentur: cum species ipsius milui in illis non excitatur, cum nullam eiusmodi speciem habeant: ergo non milui interiori sensu apprehensus eos terret, sed potius umbra exterius visæ, & interius formidata. Rursus satis percipere non

non possum, qua ratione umbra mihi exterius non percepta speciem tamen in sensu interiori excitare possit, cum fieri nequeat, ut vox præsens, & non audita, aut color præsens, & non visus sensum internum moueat. Propter hoc argumentum arbitror, carentias sensibus corporeis percipi posse: hoc autem non tollit, quominus substantiæ spirituales insensibiles sint: non enim idcirco sensibus nostris non patent, quia materia vacant, qua etiam carentiæ destituuntur, cum tamen sensibiles sunt; sed quoniam earum immaterialitas non solum est negatiua, sed etiam positiua, eaque quæ cum excellenti quadam, ac supra sensum omnem, & ferme etiam cogitationem substantia cohereat.

12

Assero secundò: ens spirituale ita inuisibile est, ut sensibus corporeis ne diuinitus quidem percipi possit. Hac assertio est omnium Theologorum, & absque nota saltem temeritatis ab ea discedi nequit: verum non firmis argumentis sententiam firmè tenendam omnes probant: vnum, aut alterum breuiter reicio, ac reliquorum examen Theologis relinquo. Prius, quo plerique vtuntur, ita se habet: nulla potentia vitalis extrahi potest ab obiecto suo naturali, licet ad illud percipiendum melius, & perfectius, quàm naturaliter possit, supernaturaliter euchi queat: at nulla res omnino spiritualis est obiectum naturale visus, aut auditus, alteriusve sensus corporei nostri: ergo sensus corporeus noster ad perfectionem rei spiritualis supernaturaliter euchi nequibit. Minor constat ex his, quæ assertionem præcedenti diximus. Maior videtur perspicua: siquidem potentia vitalis specificatur à suo obiecto naturali, ab eoque formam, & essentiam mutuatur: inuariata ergo eius essentia, & specie ab illo extrahi, & ad aliud obiectum sibi non connaturale ferri nequibit. Huic tamen argumento parum fido, primò: quia sicuti potentia intentionalis specificatur à suo obiecto naturali, ita etiam potentia effectiua, aqua, v.g. à suo effectu, ac termino physico: at hoc non obstante aqua diuinitus eleuari potest iuxta plerosque aduersarios non attingit, nec potest: ergo quam tamen naturaliter non attingit, nec potest: ergo similiter, &c. Rursus secundò: claritas corporum gloriosorum fortasse est lux intrinsecè supernaturalis, idque absque vlla hæsitacione docent Scotus in 4. dist. 49. q. 15. Suarez, Salas, & alij: at eiusmodi claritas sensu corporeo percipitur: igitur hic extrahitur à latitudine obiecti sibi connaturalis.

13

Alterum argumentum, cuius impugnationem supra pollicitus sum, sic se habet: omnis potentia materialis est diuisibilis integraliter, omni que res spiritualis est contrario est integraliter indiuisibilis: at potentia diuisibilis eleuari nequit ad perceptionem rei indiuisibilis: ergo nec potentia materialis ad perceptionem rei spiritualis. Minor suadetur: quò maior est aliqua substantia materialis, maiori que partium mole, ac diuisibilitate prædita, eò facilius oculis corporeis à longè videtur: quò vero minor est, paucioresque partes habet, eò minus à longè videtur, eiusque exiguitas, atque indiuisibilitas esse potest, ut visum nostrum omnino subterfugiat, & ne prope quidem posita à nobis discerni, aut videri possit: ergo cum res summè indiuisibilis est, & nullas omnino partes habet, nullumque etiam respectum ad eas inuoluit (qualis proculdubio est res omnino spiritualis) summè etiam inuisibilis erit, atque adeò ne diuinitus oculis corporeis videri poterit. Huic argumento aliqui plus æquo tribuunt. In primis enim nullam vim habet in potentiis materialibus alterius ordinis ab iis, quæ de facto existunt: cur enim Deus producere nequeat potentias ali-

quas materiales, quæ à præsentia obiecti in suis operationibus non dependeant, quæque illud in quacunque distantia, & quacunque exiguitate percipere queant, haud minus facile, at bene, ac si plures præsentis partes haberet? Rursus argumentum non procedit in nostris sensibus internis: siquidem phantasia nostra non quò minus est obiectum aliquod, eò difficilius illud in quauis distantia percipere potest, cum tam facile, ac bene hominem paruum in magna distantia, ac hominem magnum in parua imaginemur: imò artifices opus, quod effectum sunt, ingens, v. g. palatium per modum alicuius exigui idoli sibi proponunt, v. melius, ac facilius illud mente concipiunt, & opere exequantur: cur igitur phantasia nostra eleuari non possit ad percipiendam rem spirituales quamlibet partium experts, ac nullius diuiduæ magnitudinis sit? Præterea calculatio facta supposito naturali ordine tantum procedit: & quò minus est obiectum, eò minus in magna distantia oculis corporeis naturaliter cerni potest. Hinc autem ad summum colligitur, ne diuinitus quidem fieri posse, ut res omnino indiuisibilis, ac minimæ, seu potius nullius molis corporeis oculis naturaliter cerni possit. At quò fundamento inde inferitur, rem spirituales, ac mole minimam, & indiuisibilem supernaturaliter oculis corporeis videri non posse? Proinde argumentum aduersariorum in ipsos hac ratione retorqueo: obiectum aliquod materiale, etsi minus efficiatur, & ad pauciores partes redigatur, & quamuis in magna à nobis distantia collocetur, tamen si visus noster corporeus supernaturaliter recreetur, & eleuetur, æquè bene poterit illud percipere, ac si ingentis magnitudinis esset, & non procul abesset, sed potius coram adesset: igitur in oculis corporeis supernaturaliter recreatis, & eleuatis supputatio facta locum non habet.

14

Quapropter communem Theologorum omnium sententiam breuiter sic suadeo: visio oculorum nihil aliud, quàm externa quædam, & materialis perceptio coloris: auditio etiam nihil aliud, quàm perceptio soni: & olfactio, quàm perceptio odoris: & sic de reliquis, &c. Quod si harum sensuum eæ definitiones reiciantur, nullius rei natura stabilis, nullis definitio firma erit, & nec homo per animal rationale, aut equus per animal ininabile, aut candor per vim segregatam visus, aut Deus per ens à se, aut creatura per ens ab alio quidditatiuè explicari poterunt, sed potius quid vnumquodque sit, semper nos latebit: at nulla res spiritualis est color, aut sonus, aut odor, aut aliud accidens eorum, quæ sub sensum aliquem cadunt: ergo nulla res spiritualis videri, audiri, aliove modo sentiri poterit. Confirmatur: quia perceptio rerum spiritualium est formalissimè intellectio: ergo si visus corporeus res spirituales perciperet, eas tamen intelligeret: at ne diuinitus intelligere potest: aliàs intellectus esset, atque adeò belluæ irracionales, ut visu corporeo interdum perspicacissimo, sic etiam intellectu, & ratione præditæ essent.

CAPVT III.

An ens spirituale suapte natura immortale, aut etiam penetrabile cum alio eiusdem rationis sit?

Assero primò: ens omnino spirituale est naturaliter incorruptibile, siue immortale. Hac assertio probatur: quia omne corpus præcisè tale est naturaliter corruptibile: ergo è contrario omnis spiritus perfectè talis erit naturaliter incorruptibilis.

15

Bb 3

Conse